

06 / 2023

N° 22

RAMNY KULTURY

czerwiec

ISSN 2720-2259

*Srebrny
jubileusz*
AUKSO

TYCHY ✓ DOBRE MIEJSCE

weź mnie ze sobą!

BEZPŁATNY tysi miesięcznik kulturalny

Słowem wstępu

Sukcesu nie należy długo rozpamiętywać, bo każdy kolejny dzień jest ważniejszy od poprzedniego i trzeba mu sprostać. Czy zgadzają się Państwo z taką tezą? Czy w dzisiejszym świecie twórca pokorny wobec własnej popularności i skupiony na pracy nie zostanie w tyle za konkurencją?

Nie musi tak być. Dowody na to można znaleźć w tym numerze, ale też podczas czerwcowych koncertów, które gorąco polecamy. Autor cytowanych wyżej słów i prowadzona przez niego orkiestra nie obawiają się łączenia gatunków muzycznych i eksperymentowania z nimi. 3 czerwca zagrają wspólnie z raperem L.U.C-em, a niedługo potem wystąpią z chórem czerpiącym z tradycji śpiewu cerkiewnego. Oczywiście wiedzą Państwo, o kim mowa.

Oprócz wydarzeń muzycznych (kontynuowany jest cykl koncertów plenerowych przy fortepianie na placu Baczyńskiego), zachęcam, by poświęcić nieco uwagi sztukom wizualnym. To już ostatnie dni, by obejrzeć ekspozycję prac Edwarda Dwurnika w Tichauer Art Gallery i bardzo ciekawą wystawę w Galerii OBOK, zorganizowaną w ramach współpracy pomiędzy miastami partnerskimi: Tychami i Oberhausen.

Krótko, bo tylko od 2 do 24 czerwca będzie można oglądać nową wystawę w Muzeum Miejskim. Będzie to kolejny projekt przygotowany przez tyskie muzeum we współpracy z Uniwersytetem Śląskim. Wyboru prac, których motywem przewodnim będzie samotność, dokonali słuchacze Studiów Podyplomowych Historii Sztuki, w ramach warsztatów pod kierunkiem dra Patryka Oczki.

Ciekawym doświadczeniem może być odwiedzenie w czerwcu wszystkich trzech wystaw. Na obrazach Dwurnika mamy tłumy rozmaitych postaci i szeroki kontekst społeczny. Propozycja OBOK to efekt współpracy kilkunastu artystów z Polski i Niemiec. Wisienką na tym torcie różnorodności niech będzie chwila twórczej samotności w muzeum.

A 24 czerwca spotkajmy się w Parku Miejskim Solidarności na niesamowitym koncercie. Będzie co świętować, a goście – znakomici.

Sylwia Witman

Wydawca: Miejskie Centrum Kultury w Tychach, ul. Bohaterów Warszawy 26, 43-100 Tychy, tel. 32 438 20 61, e-mail: redakcja@mck.tychy.pl **Redaktor naczelna:** Sylwia Witman, e-mail: ramykultury@kultura.tychy.pl **Zespół:** Daria Gawrońska, Agnieszka Lakner, Małgorzata Król, Justyna Stolfik-Binda **Korekta:** Agnieszka Tabor **Layout:** Aleksandra Krupa i Bartek Witański Blank Studio, Marcin Kasperek KlarStudio **Skład i łamanie:** Magdalena Dziedzic KlarStudio **Druk:** Drukarnia AAPrint, Mikołów **Nakład:** 3000 egz. **Foto na okładce:** Paweł Stelmach

Wystawy warte obejrzenia

NIE PRZEGAP

Tylko do 9 czerwca w Miejskiej Galerii Sztuki OBOK można oglądać wystawę *Rewizyta* zorganizowaną w ramach współpracy z niemieckim miastem partnerskim Tychów – Oberhausen. W maju 2022 roku na zaproszenie Galerii KiR z Oberhausen swoje prace pokazywała czwórka artystów związanych z MGS OBOK: Wojciech Łuka, Beata Wąsowska, Piotr Bąk i Jerzy Rupik. Z artystyczną wizytą w Oberhausen był także tyski Teatr HoM.

W tym roku, w ramach rewizyty, w Tychach swoje prace pokazuje czterech twórców zrzeszonych w Galerii KiR, którzy reprezentują różne dyscypliny sztuk wizualnych. Wśród nich jest Agnieszka Zofia Smuda, która mieszka i pracuje w Oberhausen (gdzie jest m.in. instruktorką kursów w Miejskiej Szkole Malarstwa), jednak urodziła się na Podlasiu, a studio wała na Uniwersytecie w Białymstoku. Artystka jest inicjatorką współpracy między Galerią KiR i MGS OBOK.

Natomiast w Tichauer Art Gallery do 25 czerwca prezentowane są prace Edwarda Dwurnika – jednego z najbardziej kreatywnych i twórczych polskich artystów. Na wystawie można oglądać ponad 220 najbardziej uznanych dzieł z jego dorobku. Jednak nie tylko dla Dwurnika warto odwiedzić galerię w zabytkowym Browarze Obywatelskim. 19 maja w salach mieszczących się na pierwszym piętrze miał miejsce wernisaż wystawy *Roberto Abt*. Artysta pochodzi ze Szwajcarii. Swoje obrazy tworzy przy użyciu nietypowych materiałów, takich jak: metal, gips, neon czy bitum. Zainspirowany sztuką graffiti i podróжами porzucił klasyczne malarstwo, na rzecz abstrakcji opisujących pejzaże miejskie. Przez wiele lat zgłębiał tajniki chińskiej kaligrafii, co także stało się jego inspiracją. Wystawa jest dostępna dla odwiedzających do 16 lipca 2023.

SW

MIEJSKIE CENTRUM KULTURY W TYCHACH
ul. Bohaterów Warszawy 26
43-100 Tychy
32 438 20 61
kultura.tychy.pl

AUKSO — ORKIESTRA KAMERALNA MIASTA TYCHY
al. marsz. J. Piłsudskiego 16
43-100 Tychy
32 479 19 50
aukso.pl

MUZEUM MIEJSKIE W TYCHACH
pl. Wolności 1
43-100 Tychy
32 327 18 20
muzeum.tychy.pl

TEATR MAŁY W TYCHACH
ul. ks. kard. A. Hłonda 1
43-100 Tychy
32 227 20 67
teatrmaly.tychy.pl

MIEJSKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA W TYCHACH
al. marsz. J. Piłsudskiego 16
43-100 Tychy
32 227 04 54
mbp.tychy.pl

PATRON MEDIALNY

foto: Radosław Kaźmierczak

Balony nad Śląskiem

ROZMOWA Z TOMASZEM FILUSEM

23 czerwca kolorowe czasy balonów na ogrzane powietrze znów pojawią się nad Tychami i towarzyszyć będą Koncercowi Finałowemu Dla Tych zagrają. O tym, jak to się stało, że balony tak licznie nadleciały nad śląskie niebo, opowiada Tomasz Filus – dyrektor zawodów organizowanych przez Instytucję Kultury Ars Cameralis Silesiae Superioris.

Przed nami trzecia edycja Zawodów Balonowych o Puchar Marszałka Województwa Śląskiego. Wcześniej nie mieliśmy imprez balonowych na Górnym Śląsku. Jak więc do tego doszło?

Rzeczywiście to nasze początki na tym terenie, ale coraz więcej pilotów zgłasza chęć uczestnictwa w naszych zawodach. Na razie ze względów organizacyjnych mamy limit dwudziestu załóg. W kolejnych edycjach będziemy się starali zwiększać tę liczbę. W tym roku mamy pilotów z całej Polski, a w zeszłej edycji były nawet załogi z Litwy i Węgier.

Inicjatywa pojawiła się kilka lat temu. Ja i mój ojciec [Witold Filus – przyp. red.] już od kilkunastu lat uczestniczymy w imprezach balonowych w całej Polsce, a także w Europie i na świecie. Pomyśleliśmy, że fajnie byłoby zorganizować taki event w naszych rodzinnych stronach i ściągnąć miłośników balonów na Śląsk. Udało się zorganizować zawody pod patronatem Marszałka. Chciałbym podziękować za taką możliwość i za duże wsparcie ze strony samorządu województwa.

A w jaki sposób pan „zaraził się” tym sportem?

Tata mnie zaraził. Latałem z nim w koszu już od piątego roku życia. Tata zawsze był związany z Aeroklubem Śląskim, tam dołączył do sekcji balo-

nowej, pojechał na swoje pierwsze zawody i złapał bakcyła. Od kilkunastu lat razem staramy się rozwijać ten sport i pokazywać go ludziom, bo jest naprawdę piękny i widowiskowy.

To piękno dostrzega każdy widz. Ale co jest najpiękniejsze z perspektywy pilota? Dlaczego nie wybrał pan np. samolotu czy szybowca, tylko balony?

Przede wszystkim cisza i spokój. Balon porusza się siłą wiatru i nigdy do końca nie wiemy, gdzie nas ten wiatr poniesie. Na różnych wysokościach mamy różne kierunki wiatru, w ten sposób możemy sterować, ale nie jest to tak precyzyjne, jak w przypadku samolotu.

Dodatkowo widoki z kosza balonu. To jakby stać na balkonie szybującym po niebie i decydować o jego wysokości. Samolot czy szybowiec poruszają się stosunkowo szybko i jest się zamkniętym w kabinie. A w balonie możemy poczuć wszystko dookoła.

I nie ma się lęku wysokości na takim szybującym balkonie?

Można się przyzwyczaić.

Jaki jest zasięg lotu balonem i co decyduje o zwycięstwie w zawodach?

W zawodach chodzi o latanie precyzyjne. Przed odlotem sędzia wyznacza cel, a zadaniem pilotów jest dolecieć do tego celu (zazwyczaj jest to biały krzyż z płótna na jakimś polu) i możliwie jak najprecyzyjniej zrzucić znacznik (worek z piaskiem, szarfą i numerem balonu). Kto będzie najbliżej, zdobędzie najwięcej punktów.

Długość lotu balonu jest zależna od pogody i siły wiatru. Czasami jest to pięć kilometrów, czasami dziesięć, a czasami balon potrafi przelecieć nawet pięćdziesiąt.

Kiedy zobaczymy balony nad Tychami?

W piątek (23 czerwca) będziemy latać nad terenem Tychów. W sobotę natomiast wracamy do Pszczyny.

Rozmawiała Sylwia Witman

Zawody objęte są patronatem Marszałka Województwa Śląskiego Jakuba Chelstowskiego we współpracy z Urzędem Miasta w Tychach i Urzędem Miasta w Pszczynie.

foto: z archiwum zespołu

Spotkanie kultur w tyskim kościele

POLECAMY

Uchwałą Sejmu RP patronem 2023 roku jest Jerzy Nowosielski, jeden z najwybitniejszych malarzy polskich XX wieku, rysownik, filozof, teolog prawosławny oraz autor polichromii wnętrza kościoła pw. Ducha Świętego w Tychach.

W czerwcu w tym kościele w tyskim Żwakowie odbędzie się koncert jednej z najlepszych orkiestr kameralnych w Europie – AUKSO, oraz dwięcioosobowego Męskiego Zespołu Muzyki Cerkiewnej Katapetasma. Spotkanie wykonującej muzykę świecką orkiestry oraz zespołu prezentującego muzykę prawosławną w rzymskokatolickiej parafii jest okazją do zadania sobie wielu pytań i poszukiwania wspólnej odpowiedzi oraz drogi wielokulturowej Polski. Takiej, która łączy różne, przenikające się tradycje i formy współistnienia.

Jestem śpiewakiem operowym wykształconym klasycznie i działam w tych dwóch obszarach: w muzyce cerkiewnej i klasycznej – powiedział

nam Łukasz Hajduczenia, lider Katapetasma, jednocześnie podkreślając za Jerzym Nowosielskim uniwersalną duchowość muzyki: *Jeżeli sztuka jest autentycznie piękną, to zawsze jest ona sakralna.*

Kiedy myślimy o multikulturowości, często wydaje nam się, że jest to zjawisko odległe, istniejące w dalekich krajach, nie w Polsce. Prawosławno-rzymskokatolickie spotkanie muzyki wokalne i instrumentalne jest okazją do dostrzeżenia różnorodności naszej przebogatej wspólnoty. Różnorodności istniejącej wokół nas w sytuacjach codziennych, trudnych.

Rzymskokatolicki kościół pw. Ducha Świętego jest rozmalowany przez Jerzego Nowosielskiego w stylu prawosławnym. Artysta stworzył przestrzeń, która łamie podziały. Wykonywanie muzyki cerkiewnej w tej świątyni jest jak najbardziej adekwatne – podkreśla Hajduczenia, zwracając jednocześnie uwagę na wspólnotę kulturową obywateli Polski i Ukrainy.

Ukraińcy i Białorusini to również Prawosławni dawnej Rzeczypospolitej, to określenie wielokulturowej wspólnoty, która nie definiuje siebie tylko i wyłącznie wedle genotypu narodowościowego. Tradycja prawosławia Rzeczypospolitej istnieje jednocześnie w tradycji niepodległego państwa ukraińskiego, co można zaobserwować w dzisiejszej, tragicznej sytuacji, kiedy mieszkańcy Ukrainy masowo przybyli i zagościli w Polsce. Mam wrażenie, że większość z nich odnajduje się w bardzo naturalny sposób w rzeczywistości naszej prawosławnej, polskiej, Autokefalicznej Cerkwi. Ogromna ilość tradycji, cała spuścizna kulturowa i duchowa jest bowiem absolutnie wspólna.

O wspólnotowości otaczającego nas świata możemy się przekonać 11 czerwca o godzinie 19.30 w kościele pw. Ducha Świętego w Tychach (ul. Myśliwska 43), gdzie odbędzie się koncert Męskiego Zespołu Muzyki Cerkiewnej Katapetasma oraz AUKSO – Orkiestry Kameralnej Miasta Tychy.

Pełna wersja wywiadu z Łukaszem Hajduczenią, liderem Męskiego Zespołu Muzyki Cerkiewnej Katapetasma znajduje się na stronie internetowej: kultura.tychy.pl

Łukasz Folda

foto: Grzegorz Krzysztofik

Ćwierć wieku orkiestry

OD KWARTETU DO ORKIESTRY

AUKSO – Orkiestra Kameralna Miasta Tychy, jedna z najlepszych orkiestr kameralnych w Europie, wizytówka Tychów w Polsce i Polski w świecie, rozpoczęła swoją historię nietypowo – podczas spotkania w katowickiej kawiarni Chopin. W ogóle jej powstanie to spłot kilku szczęśliwych zdarzeń sprzed dokładnie 25 lat...

Bo nie byłoby jej, gdyby nie Kwartet Śląski – czołowy kwartet smyczkowy w Europie, który stworzył i którym kierował przez 21 lat Marek Moś. Nie byłoby jej także, gdyby nie pomysł Marka Mosia założenia orkiestry i pozyskanie dla niej studentów katowickiej Akademii Muzycznej. No i gdyby nie pewien koncert...

Dziś mogę powiedzieć, że u podstaw powstania Aukso legła spontaniczna chęć przedłużenia sobie studiów i pracy ze mną ze strony moich studentów oraz moja, by tworzyć muzykę z utalentowaną grupą młodych, pełnych zapału i energii muzyków – mówi Marek Moś. I rzeczywiście był to pewien ciąg zdarzeń, z których jedno wypływało z drugiego. Kierowanie Kwartetem Śląskim ugruntowało mój autorytet wśród studentów i wiedziałem, że pomysł utworzenia orkiestry kameralnej będzie dla nich ciekawym wyzwaniem. Mieliliśmy pomysł i zaczęły się podróże od miasta do miasta. Nigdzie jednak nie znaleźliśmy akceptacji. Trafiliśmy m.in. do Chorzowa i rozpoczęliśmy próby w Starochozowskiej Fundacji Kultury. To brzmi jak anegdota, ale ojciec jednego z muzyków orkiestry, zajmujący się raczkującym wówczas biznesem komputero-

wym, подарował Fundacji komputer, dzięki czemu przez rok mogliśmy organizować próby w ich pomieszczeniu. A skąd Tychy? Profesor Alina Gruszka była dyrektorem artystycznym organizowanego w Tychach Międzynarodowego Festiwalu Śląska Jesień Gitarowa i będąc przypadkiem na jednym z naszych pierwszych koncertów, zachwyciła się grą zespołu. Zapytała, czy nie chcielibyśmy wziąć udziału w festiwalu, jako orkiestra towarzysząca. Zgodziłem się i pamiętam, że spotkaliśmy się z ówczesnym prezydentem Tychów Aleksandrem Gądkiem oraz jego zastępczynią w kawiarni Chopin w Katowicach. Podpisaliśmy pierwszy kontrakt na organizację czterech koncertów w mieście. Potem koncertów przybywało, kontrakt przerodził się w umowę, a w 2016 roku – już podczas prezydentury Andrzeja Dziuby – orkiestra stała się samorządową instytucją kultury. Wtedy też powstała Mediateka, gdzie mamy teraz siedzibę. Staramy się jak najlepiej realizować swoje powinności wobec miasta i słuchaczy. Jest dla nas bardzo ważne, by władze miasta oraz wszyscy tyszanie mieli poczucie, że inwestowane w orkiestrę pieniądze przynoszą Tychom wymierne korzyści, że dzięki nam Tychy są obecne na krajowej i międzynarodowej scenie muzycznej. Warto wspomnieć też o tyskich przedsiębiorcach, spółkach komunalnych, które wspierały nas m.in. zakupem instrumentów.

AUKSO szybko podbiło serca melomanów nie tylko w Polsce, ale i na świecie. Zdaniem Marka Mosia to, że zespół coraz więcej znaczy na scenie muzycznej, zyskuje większą renomę, to przede wszystkim efekt uczciwej pracy.

Właśnie to uczciwość w codziennym wykonywaniu swoich obowiązków jest tutaj kluczowym słowem – twierdzi. To według mnie istota sukcesu. I co jest nie mniej ważne – sukcesu nie należy długo rozpamiętywać, bo każdy kolejny dzień jest ważniejszy od poprzedniego i trzeba mu sprostać. Szczęściem człowieka jest realizacja wyzwań, a nie zajmowanie się swoimi sukcesami. Jeśli nagrywam muzykę, jestem nią najbardziej zajęty, ale potem rzadko wracam do moich nagrań. Musi być jakaś specjalna okazja, ale zazwyczaj tych nagrań słuchają inni, bo ja już jestem zajęty czymś nowym.

Nic zatem dziwnego, że repertuar zespołu, podobnie jak zresztą sama muzyka, wydaje się niewyczerpany, a działalność AUKSO – każdy koncert, festiwal, pojawiające się cykle muzyczne i inne przedsięwzięcia – stają się ważnymi wydarzeniami i przykuwają uwagę melomanów. Znakiem rozpoznawczym orkiestry stało się łączenie różnych gatunków – klasyki z jazzem, rockiem, czy alternatywną muzyką elektroniczną. AUKSO i Marek Moś nie ustają w muzycznych poszukiwaniach, proponując sztukę najwyższej jakości. O czym świadczy ogrom nagród, wyróżnień, kontaktów zagranicznych, liczba koncertów i nagrań.

Orkiestra celująco zdała egzamin, jakiemu wszyscy zostaliśmy poddani w trudnych latach pandemii. AUKSO nie zwolniło tempa i choć przez jakiś czas orkiestra nie mogła zapraszać słuchaczy, z powodzeniem realizowała swoje projekty koncertowe poprzez internet, nagrywała płyty. Bo jak mówi Marek Moś, choć była to i zresztą nadal jest sytuacja bez precedensu w skali świata, nigdy nie myślał o poddaniu się, czy zawieszeniu działalności. Przeciwnie – obostrzenia zachęcają muzyków do pracy, wykorzystania nowych możliwości, realizacji nowych pomysłów koncertowych i nagrań.

W kwietniu 2023 roku orkiestra otrzymała nagrodę prezydenta miasta i tytuł Tyskiego Ambasadora Kultury. 24 czerwca nasi ambasadorzy zaproszą wszystkich tyszan na koncert plenerowy w Parku Miejskim Solidarności, gdzie jubileusz swojego dwudziestopięciolecia świętować będą wraz z gośćmi: Marcinem Wyrostkiem, Grzegorzem Turnauem, Kasią Moś, Sebastianem Riedlem, Wojciechem Waglewskim i Mateuszem Pospieszalskim. To będzie piękny wieczór...

Michał Kierat

foto: Magdalena Borucka

Po wszystkim

Tyski Teatr Mały *Córki króla Leara* reż. Karolina Przystupa

RECENZJA

Tragedia króla Leara zaczyna się od podziału królestwa między córki władcy i pokazuje krok po kroku zagładę panującej rodziny. U Szekspira siostry zwracają się przeciwko sobie. Jakby z chwilą podziału królestwa odzieliło się w nich zło od dobra, przy czym dobro Kordelii okazało się równie niszczycielskie, co zło Goneryli i Regany. Reżyserka tyskiego spektaklu każe nam o tym sporze, katastrofie siostrzeństwa natychmiast zapomnieć. W jej wizji córki Leara są zjednoczone, tworzą dziecięcy chór dopominający się o prawdę tego, co przeżyły. Opowiadają o sprawach nieopisanych przez Szekspira, dzielą się wspomnieniami, łączą we wspólnym lamencie.

Kiedy wchodzimy do sali teatralnej w Pasażu Kultury Andromeda, one już tam są. Trzy dziewczyny w czerni siedzą ciasno przy sobie i patrzą w pustkę. Przycupnęły na progu prowadzącym do wnętrza przeźroczystego trójkąta: wygląda to jak stelaż spalonego namiotu albo ślad po górskim szałasie, któremu wiatr zerwał dach. Może to ta sama chatka, w której schronili się przed burzą Lear, błazen, ślepiec i wariat?

Córki Leara znajdują się w teatralnym piekle zredukowanym tylko do tego, co najważniejsze, jak u Becketta. Albo w chrześcijańskim czyść-

cu, w którym istnieje tylko przymus opowiadania o tym, co się zdarzyło. A może i tu, i tu. Pierwsza wstaje Goneryla (Anny Białoń) i zaczyna monolog najstarszej córki o tym, jak można przegapić granicę, za którą człowiek staje się zły: przecież to nigdy nie jest jeden czyn, powolutku dodają się do siebie rany, urazy i zwątpienia. Białoń ma zaciśnięte usta, mówi w ciemność, czyli do widzów, jakby z pretensją, że już została oceniona, a przecież nie znamy jej przeszłości na zamku Leara. W kilku rozbłyskach opowieści pojawia się dzieciństwo siostr. Ojciec wiecznie na polowaniach, lubieżny, podszczypujący damy dworu na oczach matki, nie rozmawiający z córkami po śmierci królowej, nieczuły, zamknięty w sobie, obcy, daleki. W relacji Goneryli bliskość daje dziewczynom tylko niania, dopisana Szekspirowi na wzór Marty z *Romea i Julii*. Głos Regany (Anna Buczkowska) jest głosem z samego serca niewidzialności – środkowej siostry nikt nie zauważa – nie bierze się serio jej racji. Buczkowską boli jakby całe ciało. Ma twarz zmatowiałą od wewnętrznego cierpienia. Ostatnia z córek Leara, Kordelia (Alina Bachara) dotąd tylko się łagodnie uśmiechała, uspokajała samą swoją obecnością i dobrą energią. To, że Lear ją faworyzował w dzieciństwie, staje się dla niej źródłem winy a nie przewagi. Bohaterka Bachary wstydzi się swojej dawnej pozycji i teraz opowiada się po stronie siostr, nie zdradziła ich.

Aktorki Przystupy przeplatają dopisane intymne monologi córek Leara z ich oryginalnymi kwestiami ze sztuki. W pewnym momencie słyszymy głos Leara (Jan Peszek). Duch ojca rozmawia z duchami córek, doprowadzając rozwarstwienia zaświatów – jedni umarli pozostają w swoich ciałach, jak brytyjskie siostry, inni stają się tylko echem, wspomnieniem dawno odbytej rozmowy, jak Lear.

Głos ojca to pamięć o oprawcy i tyranie, którego trzeba było skrzywdzić, żeby zachować kobiecą godność. W spektaklu niewidzialny Peszek nieustannie rzuca na swoje dzieci przekleństwa i przepowiednie: *Bądźcie bezpłodne i zimne, niech umrą wam wszystkie dzieci! Niech rozpadną się wam ciała, niech zgniją i zbrzydną.*

W trakcie monologów aktorki znajdują gdzieś w przestrzeni przypisane córkom Leara maski. Trochę przypominają chude, kozie czaszki, a trochę zlepki geometrycznych figur. Córki Leara tulą je jak umarłe podczas porodu dzieci. W jednym z obrazów zasłaniają nimi twarze i stoją rzędem na tle szałas, w tych swoich długich czarnych sukniach do ziemi. Wyglądają wtedy jak trzy wiedźmy z Makbeta, trzy zwierzęce Erynie, które dopadły Leara. W finale spektaklu Lear zastępuje ślepego Glouceстера prowadzonego przez szalonego Tomka na skraj klifu w Dover. Córki wiodą ojca do urojonej przepaści i pozwalają mu skoczyć. U Szekspira aktor grający Glouceстера popełniał teatralne samobójstwo na scenie, skacząc w otchłań, która była podłogą pod jego stopami. U Przystupy siostry nawigują niewidzialnego Leara w nieistniejącą, niematerialną przepaść. Jakby to było dręczenie ducha niższej rangi, jakiś rytuał odpłaty, który powtórzy się jeszcze nieraz.

Tyski spektakl jest maksymalną kondensacją fabuły i psychologii bohaterów. Wszystko dostajemy w nim w subiektywnej relacji, referuje się nam przeżycia, emocje, sytuacje. Kolejny raz działa beckettowska formuła redukcji. Ale z drugiej strony sceniczna gęstość sprawia, że ruchu, czyli życia na scenie, bez tekstu nie ma. Aktorki pozbawiono działań kontekstowych, rodzajowych, ilustracyjnych. Uruchamiają się tylko w monologach lub rozmowach z głosem ojca. Wszystko wtedy jest ważne i doniosłe, nie ma chwili wytchnienia, oswajania widza ze scenicznym światem. I zdaje się nam na widowni, że ta spowiedź i odpłata mija za szybko. Nie zdążyliśmy jeszcze pobyć w tych zaświatach, wysłuchać córek Leara do końca. A już jest „po wszystkim”.

Łukasz Drewniak

Krytyk teatralny, redaktor. Ekspert od współczesnego teatru litewskiego.

Wykładowca Akademii Teatralnej w Warszawie. Założyciel i pierwszy redaktor naczelny „Didaskaliów. Gazety Teatralnej”.

foto: Agnieszka Seidel-Kożuch

Dni Teatru Malutkiego

POLECAMY

Dni Teatru Malutkiego to projekt realizowany cyklicznie od trzech lat w Teatrze Małym w Tychach. Jest on artystyczną odpowiedzią na ogromny wzrost popularności inicjatyw twórczych skierowanych do najmłodszych widzów i bliskich im dorosłych. W oparciu o to rosnące zainteresowanie przygotowaliśmy kolejną edycję imprezy, która odbędzie się w dniach 24–25 czerwca w Pasażu Kultury Andromeda i tyskiej Mediatece.

W tym roku szczególny nacisk kładziemy na rodzinny charakter naszych propozycji programowych oraz na to, by były one dostępne dla wszystkich rodzin, również tych ze szczególnymi potrzebami. Stąd w programie warsztatowym pojawiają się aktywności z różnych dziedzin sztuki prowadzone przez artystki i artystów, których działania mają charakter włączający.

Pierwszego dnia zapraszamy najmłodszych i ich bliskich na warsztaty ruchowe, przygotowane przez choreografki i tancerki Anielę Kokoszę i Paulinę Giwer-Kowalewską z poznańskiej grupy Kolektacz. Ich propozycja warsztatowa, zatytułowana „Ciałko, ciałko!” oparta jest na pracy w ruchu naturalnym, elementach techniki tańca współczesnego i improwizacji, a przede wszystkim bazuje na idei współdziałania i współodczuwania w grupie.

Tego samego dnia, na Scenie Kameralnej Teatru Małego, odbędzie się również rodzinny integracyjny spektakl *Wyspa mojej siostry*, w którym zapraszamy do udziału w niecodziennej podróży teatralnej, podczas której będziemy wspólnie odkrywać nowe wyspy i archipelagi i oswajać to, co wydaje się nieznanne, inne i dalekie. Spektakl poprzedzą krótkie warsztaty wprowadzające w jego tematykę.

Sobotę festiwalową zakończymy rodzinnymi warsztatami choreografii z przedmiotem „Uruchomić nieruchome”, prowadzonymi przez choreografkę Monikę Szpunar. Najmłodszy i ich bliscy będą wspólnie odkrywać tajniki komponowania ruchu z tylko pozornie nieruchomymi przedmiotami.

Drugi dzień imprezy rozpoczniemy swoistym „Tornadem w galerii” – warsztatami plastyczno-teatralnymi, prowadzonymi przez arteterapeutkę Magdalenę Walczyk. Wszystkie osoby uczestniczące będą miały możliwość stworzyć prawdziwe, bezcenne, bo rodzinne, dzieła sztuki. Magda zabierze nas także w plastyczno-ruchową podróż na „Wyspy znanego przylądka”.

Tego dnia na Scenie Kameralnej odbędą się dwa spektakle: *O!* – przeznaczone dla najmłodszych widzów (w wieku od roku do pięciu lat) i bliskich im dorosłych. Ta najnowa inscenizacja powstała dzięki twórczej kooperatywie mieszkanek Tychów i jest swoistym zaproszeniem do eksplorowania tego wszystkiego co w świecie okrągłe i dzieje się „na okrągło”.

Dni Teatru Malutkiego zakończy najbardziej owocowy koncert dla małych i dużych, czyli zespołu Czereśnie. Członkowie zespołu, znani tyskiej publiczności z grupy Hańba! (laureaci Paszportu Polityki), tym razem przygotowali żywiołową propozycję muzyczną, która porywa do tańca każdą stopę, zarówno tą małą, jak i nieco większą.

Dni Teatru Malutkiego to znakomita okazja, nie tylko na rodzinne spędzenie czasu, ale również możliwość twórczego pogłębienia więzi i „przebywanie” ze sobą, na które często brakuje nam czasu, podczas codziennych gonitw, do jakich nakłania nas tak zwana dorosłość.

Joanna Piwowar-Antosiewicz
kuratorka Dni Teatru Malutkiego

Rekonstrukcja z dekonstrukcji

TERAZ GRAMY

Minione dwie dekady we współczesnej muzyce upłynęły między innymi pod znakiem odświeżenia sceny jazzowej.

Nowa fala muzyków rozpoczęła renesans tego gatunku w kluczowych miastach: Los Angeles, Nowym Jorku, Chicago i Londynie. Powiew minimalizmu, spokoju i chłodu do nowego oblicza jazzu wniosły także skandynawskie kraje, zwłaszcza Szwecja i Norwegia. Jazz ponownie przeniósł się z podziemi do głównego nurtu, serwując świeże brzmienie i przyciągając nowych słuchaczy. Powiew niosący zmianę dotarł także do Polski: Krakowa, Warszawy, Katowic i Wrocławia.

Bardzo możliwe, że wielu stwierdzi dziś, że ten nowy charakter gatunku, to już nie jest jazz. Czasami jednak, by stworzyć coś nowego, trzeba zburzyć to, co zastane. Tak właśnie działa wrocławski kwintet jazzowy Electro-Acoustic Beat Sessions, w skrócie EABS.

Muzycy EABS sięgają do klasyki sprzed kilku dekad, dodając do niej elementy współczesnej muzyki miejskiej (*contemporary urban music*) – hip hopu, rytm'n'bluesa czy muzyki orientalnej. Od czasu wydania debiutanckiej płyty *Repetitions (Letters to Krzysztof Komeda)* w 2017 roku zespół występował w tak prestiżowych salach i miejscach, jak Studio S1 w Warszawie, Gdański Teatr Szecepirowski, Narodowe Forum Muzyki we Wrocławiu czy sala NOSPR w Katowicach, a także na największych polskich festiwalach (Woodstock w Kostrzynie nad Odrą, Tauron Nowa Muzyka, OFF Festival w Katowicach, Open'er w Gdyni, trasa koncertowa Męskiego Grania) oraz podczas najważniejszych festiwali jazzowych w Polsce (m.in. Jazz nad Odrą, Jazz Jamboree, Bielska Zadymka Jazzowa). Dobrze znane są im również zagraniczne sceny Wielkiej Brytanii, Niemiec, Rumunii, Chin czy Korei Południowej. EABS z powodzeniem występował bowiem w tętniących życiem słynnych londyńskich klubach, jak np. KOKO, czy na największym berlińskim festiwalu jazzowym XJAZZ. W 2018 roku kwintet został nominowany do Fryderyka w kategorii Jazzowy Fonograficzny Debiut Roku.

EABS to zespół eksperymentujący, poszukujący, śmiały i konsekwentny w swych działaniach. W całym rozedrganiu muzycznie spójny. To łącznik pomiędzy współczesną sceną jazzową a muzyką mistrzów starszego pokolenia.

Agnieszka Lakner

W poszukiwaniu drogi środka

POLECAMY

W dniach od 8 do 11 czerwca bieżącego roku, w Miejskim Centrum Kultury w Tychach, odbędzie się Tyski Festiwal Performance. Będzie to już jego XII edycja. Pojawiają się na niej artyści i artystki reprezentujący wszystkie ważne ośrodki sztuki w Polsce, takie jak: Kraków, Gdańsk, Szczecin, Wrocław, Warszawa, Poznań, Lublin, Toruń, a oprócz nich również performerzy i performerki z Czech, Ukrainy, Niemiec i Francji. W tym roku nowością festiwalu będzie wprowadzenie konkursu Nowy Performance Polski, do którego nominacji młodym artystkom i artystom udzieliły akademie sztuki i uczelnie artystyczne w Polsce.

Prezentacjom sztuki towarzyszą wykłady i moderowane przez bardziej doświadczonych artystów lub krytyków sztuki dyskusje. Publiczność, jak i twórcy, a zwłaszcza ci młodzi, mają szansę podzielić się własnymi odczuciami, zrozumieć intencje, docenić rozwiązania formalne. Tyski festiwal wypracowuje własną formułę, która różni się od wielu innych rozwiązań, między innymi tym, że jest inicjatywą na rzecz wyrównania szans dla twórców i miłośników sztuki performance w Tychach i na Górnym Śląsku. Wysiłek na rzecz obrony i wsparcia indywidualności twórczej artystów śląskich i utożsamiających się z nimi artystów z całej Polski jest wart dostrzeżenia. Obecnie, kiedy trendem w wielu ośrodkach progresywnej sztuki w Polsce jest aktywizm, kolektywność, należałoby szczególnie docenić przeprowadzane w Tychach działania. Organizatorzy imponują wytrwałością w poszukiwaniu drogi środka, uważnością w wyważaniu pomiędzy tym, co lokalne, a tym, co uznane w wielkomiejskich środowiskach. Uwagę zwraca również przełamywanie granic dyscyplin, angażowanie do działań artystów o teatralnej proweniencji, szukanie bezpiecznej przestrzeni do prezentacji debiutów.

Mam wielką nadzieję, że przyjęta w tym roku współpraca ze środowiskami akademickimi wpłynie pozytywnie na poziom i atmosferę festiwalu.

W imieniu organizatorów oraz własnym zapraszam bardzo serdecznie. Artystkom i artystom, życzę sukcesów, a publiczności silnych wrażeń i mądrego odbioru.

Dariusz Fodczuk

Artysta wizualny, performer. Adiunkt w Pracowni Działań Audiowizualnych i Performatywnych na Wydziale Sztuki Mediów, Akademii Sztuki w Szczecinie.

foto: Monika Stolarska

Open the Door

POZA RAMY

Teatr Śląski im. Stanisława Wyspiańskiego w Katowicach znów otwiera się na inność i różnorodność. Przed nami szósta edycja Międzynarodowego Festiwalu Open the Door. Start już 3 czerwca.

Dziewięć festiwalowych dni wypełni 20 wydarzeń. Gwiazdami będą włoski reżyser Pippo Delbono i jego zespół. A program imprezy obejmuje m.in. prezentację projektów artystów niepełnosprawnych oraz twórców reprezentujących grupy społecznie wykluczone. Porusza tematykę problemów, z jakimi zmagają się te osoby, pokazuje ich świat i oddaje im głos. Jak mówi dyrektor Teatru Śląskiego i pomysłodawca przedsięwzięcia, Robert Talarczyk, festiwal jest chyba jedyną imprezą w Polsce zajmującą się tym, czym zwykle festiwale teatralne się nie zajmują. *To opowiadanie o przeciwnościach, które spotykają i artystów, i ludzi, funkcjonujących w różnych uwarunkowaniach geopolitycznych, społecznych i mentalnych. Staramy się opowiadać o tym, jak można drzwi do normalnego świata otworzyć za pomocą teatru* – podkreśla Robert Talarczyk.

A Teatr Śląski otwiera te drzwi na wiele sposobów. Po pierwsze, oddając scenę osobom, których na co dzień tam nie widzimy i nie słyszymy. I tak,

jak co roku, będzie można zobaczyć Teatr 21 – warszawski zespół składający się w dużej mierze z osób z zespołem Downa, które spektaklem *Libido romantico* chcą się upomnieć o swoje prawo do miłości, również tej fizycznej. Z kolei otwierający festiwal spektakl *Nieostrość widzenia* to opowieść o niewidomej aktorce Zofii Książek-Bregułowej, snuta przez inną aktorkę – Ewę Ziętek. Monodram ten tyska publiczność miała okazję obejrzeć podczas tegorocznej edycji Festiwalu MoTyF, organizowanego przez Teatr Mały w Tychach. Przełamywanie barier i tematów tabu to kolejna forma otwarcia. Protesty w Iranie, dyskryminacja kobiet, eutanazja, problem uchodźców czy osób niebinarnych – to tylko niektóre trudne tematy, jakie mocno wybrzmiały podczas szóstej edycji Międzynarodowego Festiwalu Open the Door.

Nie można mówić o festiwalowej otwartości i idei włączania, zapominając o potrzebach osób z niepełnosprawnościami, dlatego sporo przedstawień będzie tłumaczonych na polski język migowy, nie zabraknie także audiodeskrypcji.

Teatr Śląski otwiera drzwi również w sposób dosłowny – wiele festiwalowych wydarzeń odbywać się będzie poza budynkiem – w przestrzeni miasta. I będzie można je obejrzeć bezpłatnie. Festiwalowe imprezy cechuje także duża różnorodność – oprócz spektakli zaplanowano panele dyskusyjne, wykłady czy projekcje filmowe. Ich szczegółowy harmonogram znaleźć można na stronie teatrslaski.art.pl

Justyna Stolfik-Binda
dziennikarka Radia eM
prowadząca audycję Strefa Kultury

816.30

WYKŁAD

XII Tyski Festiwal
Performance /
nowe Nowe Media

Performance dokamerowy w historii sztuki polskiej

wyłosi: Łukasz Guzek

Miejskie Centrum Kultury w Tychach
ul. Bohaterów Warszawy 26
Miejskie Centrum Kultury w Tychach
Wstęp wolny

819.30

PERFORMANCE

XII Tyski Festiwal
Performance /
nowe Nowe Media

Izabela Chameczyk

Miejskie Centrum Kultury w Tychach
ul. Bohaterów Warszawy 26
Miejskie Centrum Kultury w Tychach
Wstęp wolny

820.00

PERFORMANCE

XII Tyski Festiwal
Performance /
nowe Nowe Media

Szpital Salpêtrière

debiuty TFP

Miejskie Centrum Kultury w Tychach
ul. Bohaterów Warszawy 26
Miejskie Centrum Kultury w Tychach
Wstęp wolny

820.15

PERFORMANCE

XII Tyski Festiwal
Performance /
nowe Nowe Media

Anastasiia Kashtalian

Miejskie Centrum Kultury w Tychach
ul. Bohaterów Warszawy 26
Miejskie Centrum Kultury w Tychach
Wstęp wolny

821.00

PERFORMANCE

XII Tyski Festiwal
Performance /
nowe Nowe Media

Marta Bartczak

Plac K.K. Baczyńskiego
Miejskie Centrum Kultury w Tychach
Wstęp wolny

822.00

SPOTKANIE

XII Tyski Festiwal
Performance /
nowe Nowe Media

Panel dyskusyjny: omówienie performansów dnia

Prowadzenie:
Małgorzata Kaźmierczak
Arti Grabowski

Miejska Galeria Sztuki Obok pl. K.K. Baczyńskiego 2
Miejskie Centrum Kultury w Tychach
Wstęp wolny

Kolejne panele dyskusyjne:
9 czerwca, godz. 22.00
10 czerwca, godz. 22.00
11 czerwca, godz. 14.45

914.30

PERFORMANCE

XII Tyski Festiwal
Performance /
nowe Nowe Media

Jiří Surůvka

Plac K.K. Baczyńskiego
Miejskie Centrum Kultury w Tychach
Wstęp wolny

915.00

PERFORMANCE

XII Tyski Festiwal
Performance /
nowe Nowe Media

Volodymyr Topiy i Mariya Hoyin

Plac K.K. Baczyńskiego
Miejskie Centrum Kultury w Tychach
Wstęp wolny

915.30

PERFORMANCE

XII Tyski Festiwal
Performance /
nowe Nowe Media

Magdalena Kulesza-Fedkowicz

debiuty TFP

Miejskie Centrum Kultury w Tychach
ul. Bohaterów Warszawy 26
Miejskie Centrum Kultury w Tychach
Wstęp wolny

916.00

PERFORMANCE

XII Tyski Festiwal
Performance /
nowe Nowe Media

Dariusz Fodczuk

Miejskie Centrum Kultury w Tychach
ul. Bohaterów Warszawy 26
Miejskie Centrum Kultury w Tychach
Wstęp wolny

916.30

WYKŁAD

XII Tyski Festiwal
Performance /
nowe Nowe Media

Nowe media w sztuce performance

wyłosi: Anna Olszewska

Miejskie Centrum Kultury w Tychach
ul. Bohaterów Warszawy 26
Miejskie Centrum Kultury w Tychach
Wstęp wolny

919.30

PERFORMANCE

XII Tyski Festiwal
Performance /
nowe Nowe Media

Stefan Kornacki

Miejskie Centrum Kultury w Tychach
ul. Bohaterów Warszawy 26
Miejskie Centrum Kultury w Tychach
Wstęp wolny

920.00

PERFORMANCE

XII Tyski Festiwal
Performance /
nowe Nowe Media

Justyna Górowska

Miejskie Centrum Kultury w Tychach
ul. Bohaterów Warszawy 26
Miejskie Centrum Kultury w Tychach
Wstęp wolny

920.30

PERFORMANCE

XII Tyski Festiwal
Performance /
nowe Nowe Media

Vitalii Shupliak

Miejskie Centrum Kultury w Tychach
ul. Bohaterów Warszawy 26
Miejskie Centrum Kultury w Tychach
Wstęp wolny

921.00

PERFORMANCE

XII Tyski Festiwal
Performance /
nowe Nowe Media

Anka Leśniak

Miejskie Centrum Kultury w Tychach
ul. Bohaterów Warszawy 26
Miejskie Centrum Kultury w Tychach
Wstęp wolny

1014.30

PERFORMANCE

XII Tyski Festiwal
Performance /
nowe Nowe Media

Julia Kurek

Rynek
Miejskie Centrum Kultury w Tychach
Wstęp wolny

1015.00

PERFORMANCE

XII Tyski Festiwal
Performance /
nowe Nowe Media

Marian Stępak

Rynek
Miejskie Centrum Kultury w Tychach
Wstęp wolny

10 15.30

PERFORMANCE

XII Tyski Festiwal
Performance /
nowe Nowe Media

Arti Grabowski

Miejskie Centrum Kultury
w Tychach
ul. Bohaterów Warszawy 26

Miejskie Centrum Kultury w Tychach

Wstęp wolny

10 16.00

PERFORMANCE

XII Tyski Festiwal
Performance /
nowe Nowe Media

Paulina Koniarska

Miejskie Centrum Kultury
w Tychach
ul. Bohaterów Warszawy 26

Miejskie Centrum Kultury w Tychach

Wstęp wolny

10 16.30

WYKŁAD

XII Tyski Festiwal
Performance /
nowe Nowe Media

Ewolucja form sztuki performance wobec problemów współczesności

wyłosi: Dariusz Fodczuk

Miejskie Centrum Kultury
w Tychach
ul. Bohaterów Warszawy 26

Miejskie Centrum Kultury w Tychach

Wstęp wolny

10 19.30

KONKURS

XII Tyski Festiwal
Performance /
nowe Nowe Media

Konkurs Nowy Performance Polski

Miejskie Centrum Kultury
w Tychach
ul. Bohaterów Warszawy 26

Miejskie Centrum Kultury w Tychach

Wstęp wolny

10 21.00

PERFORMANCE

XII Tyski Festiwal
Performance /
nowe Nowe Media

Grupa Artystyczna Teatr T.C.R.

Piotr Kumor
Jakub Maćkowiak
Jan Robert Skarboń

Miejskie Centrum Kultury
w Tychach
ul. Bohaterów Warszawy 26

Miejskie Centrum Kultury w Tychach

Wstęp wolny

11 10.00

PERFORMANCE

XII Tyski Festiwal
Performance /
nowe Nowe Media

Janusz Bałdyga

Plac K.K. Baczyńskiego

Miejskie Centrum Kultury w Tychach

Wstęp wolny

11 10.30

PERFORMANCE

XII Tyski Festiwal
Performance /
nowe Nowe Media

Ewa Zarzycka

Plac K.K. Baczyńskiego

Miejskie Centrum Kultury w Tychach

Wstęp wolny

11 11.00

PERFORMANCE

XII Tyski Festiwal
Performance /
nowe Nowe Media

Krzysztof Kulbicki

Miejskie Centrum Kultury
w Tychach
ul. Bohaterów Warszawy 26

Miejskie Centrum Kultury w Tychach

Wstęp wolny

11 11.30

PERFORMANCE

XII Tyski Festiwal
Performance /
nowe Nowe Media

Waldemar Tatarczuk

Miejskie Centrum Kultury
w Tychach
ul. Bohaterów Warszawy 26

Miejskie Centrum Kultury w Tychach

Wstęp wolny

11 13.00

KONKURS

XII Tyski Festiwal
Performance /
nowe Nowe Media

Konkurs Nowy Performance Polski

Miejskie Centrum Kultury
w Tychach
ul. Bohaterów Warszawy 26

Miejskie Centrum Kultury w Tychach

Wstęp wolny

11 17.00

KONCERT

Fortepian plenerowy

Dominik Strycharski & Grzegorz Tarwid

Dominik Strycharski – flet
elektronika
Grzegorz Tarwid – fortepian

Plac K.K. Baczyńskiego

Miejskie Centrum Kultury w Tychach

Wstęp wolny

11 19.30

KONCERT

Koncert z okazji Roku Jerzego Nowosielskiego

AUKSO – Orkiestra
Kameralna Miasta Tychy
i Męski Zespół Muzyki
Cerkiewnej Katapetasma

Parafia pw. Ducha Świętego
ul. Myśliwska 43

Muzeum Miejskie w Tychach

Wstęp wolny

Zapisy: 887 450 212 (także SMSem)
g.oleksy@muzeum.tychy.pl

12 18.00

WERNISAŻ

Izabella Pacek

Mikro opowieści

fotografia

Spółdzielczy
Dom Kultury Tęcza
al. Niepodległości 188

Dział Społeczno-Kulturalny TSM Oskard

Wstęp wolny

Wystawa potrwa do: 28.08.2023

12 18.00

POKAZ FILMU

Andromeda
– kino, jakie znamy

W trójkącie (2022)

reż. Ruben Östlund

Pasaż Kultury Andromeda
pl. K.K. Baczyńskiego 2

Teatr Mały w Tychach

Wstęp wolny

15 17.00

WYKŁAD

To jest sztuka!

Manekiny i oddech. Coco Chanel

Prowadzenie:
Katarzyna Czapla-Durska

Pasaż Kultury Andromeda
pl. K.K. Baczyńskiego 2

Teatr Mały w Tychach

Wstęp wolny

16 17.00

WYKŁAD

Biblioteka z pasją

Nie ma jak Lwów

Prowadzenie:
Sławomir Szukłów

Miejska Biblioteka Publiczna
w Tychach
al. marsz. J. Piłsudskiego 16

Miejska Biblioteka Publiczna w Tychach

Wstęp wolny

16
18.00

SPOTKANIE AUTORSKIE

**Braterskie więzi.
Polonia Tychy
i jej czasy**

premiery książki Piotra
Zawadzkiego

Tyska Galeria Sportu
ul. Edukacji 7

Muzeum Miejskie w Tychach

Wstęp wolny

Prowadzenie: Henryk Grzonka
apisy: 515 717 430 (także SMSem)
k.hajduk@tgs.tychy.pl

16
21.00

POKAZ FILMU

Kino FreeLove

**Lunana. Szkoła
na końcu świata
(2019)**

reż. Pawo Choyning Dorji

Ogród Miejskiego Centrum
Kultury w Tychach
ul. Bohaterów Warszawy 26

Miejskie Centrum Kultury w Tychach

Wstęp wolny

17
11.00

WARSZTATY

Aukso4Kids

**Emocje:
zdziwienie**

Mediateka
al. marsz. J. Piłsudskiego 16

AUKSO – Orkiestra Kameralna Miasta Tychy

20 zł

Bilety: ticketmaster.pl, Mediateka
(na godzinę przed koncertem)

17
19.00

SPEKTAKL

*Tyskie Inicjatywy
Kulturalne*

Wykosztowanie

reż. Piotr Kumor, Jakub
Maćkowiak, Grupa
Artystyczna Teatr T.C.R.

Miejskie Centrum Kultury
w Tychach ul. Bohaterów
Warszawy 26

Grupa Artystyczna Teatr T.C.R.

Wstęp wolny

Kolejne spektakle:
8 czerwca, godz. 19.00
29 czerwca, godz. 19.00

17
19.00

KONCERT

Polish Sounds

EABS

Marek Pędziwiatr – wokal
instr. klawiszowe
Marcin Rak – perkusja
Vojto Monteur – gitara
Paweł Stachowiak – gitara
basowa
Spisek Jednego – gramofony
Olaf Węgier – saksofon
Jakub Kurek – trąbka
Maciej Jakimiuk – realizacja
dźwięku

Mediateka
al. marsz. J. Piłsudskiego 16

AUKSO – Orkiestra Kameralna Miasta Tychy

30 zł, 50 zł

Bilety: ticketmaster.pl, Mediateka
(na godzinę przed koncertem)

18
19.30

SPEKTAKL

*Tyskie Inicjatywy
Kulturalne*

Michał Misza Czorny

**Colargol.
To nie bajka**

reż. Monika Szydłowiecka
Teatr OdRuchu

Pasaż Kultury Andromeda
pl. K.K. Baczyńskiego 2

Teatr OdRuchu

Wstęp wolny

Wejściówki:
kasa Pasażu Kultury Andromeda

19
18.00

SPOTKANIE

*Świat
na wyciągnięcie ręki*

**Japonia – kraj
kwitnącej wiśni**

Opowiada: Michał Cessanis

Miejska Biblioteka Publiczna
w Tychach
al. marsz. J. Piłsudskiego 16

Miejska Biblioteka Publiczna w Tychach

Wstęp wolny

19
19.00

SPOTKANIE

*Spotkanie
z Podróżnikiem*

**Czeski film, czyli
jak wytrzymać
w kraju Szwejka**

Opowiada:
ks. Marcin Piasecki

Klub Wilkowyje MCK
ul. Szkolna 94

Klub Wilkowyje MCK

Wstęp wolny

Zapisy: 32 227 26 22, 691 770 344
klub@mck.tychy.pl

20
18.00

SPOTKANIE

Tury Kultury

Dorota Kamińska

Prowadzenie:
Marcin Michrowski

Miejska Biblioteka Publiczna
w Tychach
al. marsz. J. Piłsudskiego 16

Miejska Biblioteka Publiczna w Tychach

Wstęp wolny

20
18.00

SPOTKANIE

*Tyskie Inicjatywy
Kulturalne*

**Tyski zin
fotograficzny**

Spółdzielczy
Dom Kultury Tęcza
al. Niepodległości 188

Tyskie Towarzystwo Fotograficzne

Wstęp wolny

Zapisy: ttf.tychy.pl

23
5.00

KONKURS

*III Zawody Balonowe
o Puchar Marszałka
Województwa Śląskiego
Jakuba Chelstowskiego*

In The Silesian Sky

lot konkursowy

Park Miejski Solidarności
al. Niepodległości 106

Instytucja Kultury Ars Cameralis Silesiae
Superioris

Wstęp wolny

Kolejny lot konkursowy:
23 czerwca, godz. 18.30
Gala Balonowa:
23 czerwca, godz. 22.00

23
16.00

KONCERT

Koncert finałowy

**Dla Tych zagrają –
nowa fala tyskich
brzmień**

skrawki
Tosia Lazar
Viadomo
Deadline
LEEPY

Park Miejski Solidarności
al. Niepodległości 106

Miejskie Centrum Kultury w Tychach

Wstęp wolny

23
20.00

KONCERT

*Dla Tych zagrają – nowa
fala tyskich brzmień*

**Wojciech
Waglewski
& Kasai**

Park Miejski Solidarności
al. Niepodległości 106

Miejskie Centrum Kultury w Tychach

Wstęp wolny

24
11.00

OPROWADZANIE

**Poznaj Stadion
Miejski i Tyską
Galerię Sportu**

Prowadzenie: Piotr Zawadzki

Tyska Galeria Sportu
ul. Edukacji 7

Muzeum Miejskie w Tychach

Wstęp wolny

Zapisy: 515 717 430 (także SMSem)
k.hajduk@tgs.tychy.pl

24
11.00

SPACER

**Postmodernizm
i nie tylko**

tyska architektura
w ostatnich dekadach
XX wieku

zbiórka przed Bramą Słońca
ul. R. Dmowskiego 31

Muzeum Miejskie w Tychach

Wstęp wolny

Prowadzenie: Mateusz Miłoś

Zapisy: 887 450 212 (także SMSem)
g.oleksy@muzeum.tychy.pl

24 11.00

WARSZTATY

Dni Teatru Malutkiego

Ciało, ciało!

Prowadzenie: Kolekttacz

Pasaż Kultury Andromeda
pl. K.K. Baczyńskiego 2

Teatr Mały w Tychach

20 zł

Bilety: kasa Pasażu Kultury
Andromeda, teatrmały.tychy.pl

24 12.30

SPEKTAKL

Dni Teatru Malutkiego

Justyna Lipko-Konieczna

Wyspa mojej siostry

reż. Joanna Piwowar-
Antosiewicz

Pasaż Kultury Andromeda
pl. K.K. Baczyńskiego 2

Teatr Mały w Tychach

25 zł

Bilety: kasa Pasażu Kultury
Andromeda, teatrmały.tychy.pl

24 14.30

WARSZTATY

Dni Teatru Malutkiego

Uruchomić nieruchome

Prowadzenie:
Monika Szpunar

Pasaż Kultury Andromeda
pl. K.K. Baczyńskiego 2

Teatr Mały w Tychach

20 zł

Bilety: kasa Pasażu Kultury
Andromeda, .interticket.pl

24 17.00

KONCERT

Kasia Moś z zespołem

Kasia Moś – wokół
Mateusz Moś – wokół-
skrzypce
Tomasz Machański
– perkusja
Mateusz Kołakowski
– instr. klawiszowe
Maciek Magnuski
– bas moog

Park Miejski Solidarności
al. Niepodległości 106

Miejskie Centrum Kultury w Tychach

Wstęp wolny

24 18.30

KONCERT

Sebastian Riedel & Piotr Steczek Kwartet Radio Sessions

Sebastian Riedel – gitary
wokół
Piotr Steczek – skrzypce
Hanna Steczek – skrzypce
Malwina Tkaczyk – altówka
Zuzanna Makles
– wiolonczela

Marek Raduli – gitara
Bartek Miarka – gitara
Dariusz Kozakiewicz – gitara
Krzysztof Głuch – fortepian
Fabian Klimanek – trąbka
Mariusz Koluch – wokół
wokaliza

Andrzej Stagraczyński
– gitara basowa
Max Ziobro – perkusja

Park Miejski Solidarności
al. Niepodległości 106

Miejskie Centrum Kultury w Tychach

Wstęp wolny

24 20.30

KONCERT

25-lecie AUKSO -
Orkiestry Kameralnej
Miasta Tychy

AUKSO i Przyjaciele

AUKSO – Orkiestra
Kameralna Miasta Tychy
Marek Moś – dyrygent
Grzegorz Turnau – wokół
Wojciech Waglewski – gitara
Jan Pospieszalski – instr.
klawiszowe
Marcin Wyrostek – akordeon
Piotr Zaufal – gitara basowa
Krzysztof Nowakowski
– perkusja

Park Miejski Solidarności
al. Niepodległości 106

Miejskie Centrum Kultury w Tychach

Wstęp wolny

25 10.00

WARSZTATY

Dni Teatru Malutkiego

Tornado w galerii

Prowadzenie: Magda
Walczyk

Pasaż Kultury Andromeda
pl. K.K. Baczyńskiego 2

Teatr Mały w Tychach

20 zł

Bilety: kasa Pasażu Kultury
Andromeda, interticket.pl

25 11.30

SPEKTAKL

Dni Teatru Malutkiego

O!

Kolektyw NAJNAJlepiej

Pasaż Kultury Andromeda
pl. K.K. Baczyńskiego 3

Teatr Mały w Tychach

20 zł

Kolejny spektakl:
25 czerwca, godz. 13.30

Bilety: kasa Pasażu Kultury
Andromeda, teatrmały.tychy.pl

25 17.00

KONCERT

Plenerowy fortepian

Od Moniuszki do Nirvany – fortepian na cztery ręce

Dombrova Piano Duo

w składzie:

Łukasz Szubski i Krzysztof
Włodarczyk

26 18.00

WYKŁAD

Abecadło Sztuki

Prowadzenie:
Agnieszka Czyżewska

Miejska Biblioteka Publiczna
w Tychach
al. marsz. J. Piłsudskiego 16

Miejska Biblioteka Publiczna w Tychach

Wstęp wolny

28 17.00

SPOTKANIE

Biblioteka z Pasją

Jacek Waloszek

Miejska Biblioteka Publiczna
w Tychach – Filia nr 5
ul. J. H. Dąbrowskiego 5

Miejska Biblioteka Publiczna w Tychach

Wstęp wolny

30 20.00

KONCERT

Muzyczne Wieczory
nad Jeziorem

Sonia Bohosiewicz 10 sekretów Marilyn Monroe

Sonia Bohosiewicz – wokół
Fabian Włodarek – fortepian
Robert Murakowski
– trąbka flugelhorn
Piotr Górka – kontrabas
Patrik Dobosz – perkusja

Paprocany Ośrodek
Wypoczynkowy

Miejskie Centrum Kultury w Tychach

Wstęp wolny

Przed teatrem w Warszawie, ok. 1969 roku (od lewej): bramkarz Górnik Zabrze Hubert Kostka, Krystyna Loska, Henryk Loska, Ruth Kostka i Grażyna, córka Losków.
Fot. Archiwum prywatne Krystyny Loski

Inżynier z boiska!

Historia piłką pisana

TRZECIM OKIEM

Tyszanin Henryk Loska od dziecka pasjonował się piłką nożną. Nie został wielkim graczem, ale swoje ambicje spełnił w roli działacza sportowego.

Loska urodził się w 1932 roku przy ulicy Mikołowskiej w Tychach. Kiedy miał siedem lat, rodzina przeniosła się do nowego domu na pobliską ulicę Wschodnią. Jego ojciec nie uprawiał żadnego sportu, ale nie zabraniał synowi gry w piłkę. Kopało się ją na łąkach, pod lasem na Koźlinie. Dopiero na początku lat 50. Loska zaczął trenować w prawdziwej drużynie na boisku budującego się nieopodal osiedla A.

Po studiach na Politechnice Śląskiej Henryk podjął pracę na kopalni Ziemowit w Łędzinach. Na osiedlu A mieszkało wielu górników i nie za bardzo im się podobało, że Loska, zamiast dla Łędzin, gra dla Tychów. „Inżynier z boiska!” – wydzielali się na meczach. Może i dla świętego spokoju, ale przede wszystkim ze względu na obowiązki służbowe, pan Henryk skończył z grą. Co nie znaczy, że zerwał kontakty z piłką nożną. Został kierownikiem Górnik Łędziny, który awansował nawet do trzeciej ligi. Pracę młodego działacza docenili szefowie najmocniejszego wtedy w polskiej piłce Górnik Zabrze i zaproponowali mu kierowanie sekcją piłkarską. Loska, wtedy już pracownik Ministerstwa Górnictwa i Energetyki w Katowicach, trafił na najlepszy okres w historii klubu. Górnik dominował w polskiej lidze, osiągał sukcesy w europejskich pucharach. Loska, który jako dzieciak uganiał się za piłką po tyskich łąkach, teraz był blisko

takich słynnych wydarzeń, jak mecze z AS Romą, Manchesterem City, czy Dynamem Kijów. W Górniku grali najsłynniejsi polscy piłkarze: Włodzisław Lubański, Stanisław Oślizło, Zygfryd Szołtysik, Hubert Kostka...

W 1972 roku Loska został przeniesiony służbowo do Państwowej Rady Górnictwa w Warszawie. Miał już w stolicy świetne kontakty sportowe, wkrótce został społecznym wiceprezesem Polskiego Związku Piłki Nożnej. I znowu miał szczęście. Był attaché prasowym podczas mistrzostw świata w 1974 roku w RFN, na których Polska niespodziewanie sięgnęła po trzecie miejsce. Jako ważny działacz PZPN-u pojechał też na mistrzostwa świata w 1978 i 1986 roku, a także na Igrzyska Olimpijskie w 1976 i 1992 roku.

Loska nie zapominał o swoim rodzinnym mieście. Kiedy w latach 70. GKS Tychy występował w ekstraklasie, tacy działacze dzwonili do niego z prośbą o radę czy wsparcie. Jeśli umiał, zawsze pomógł.

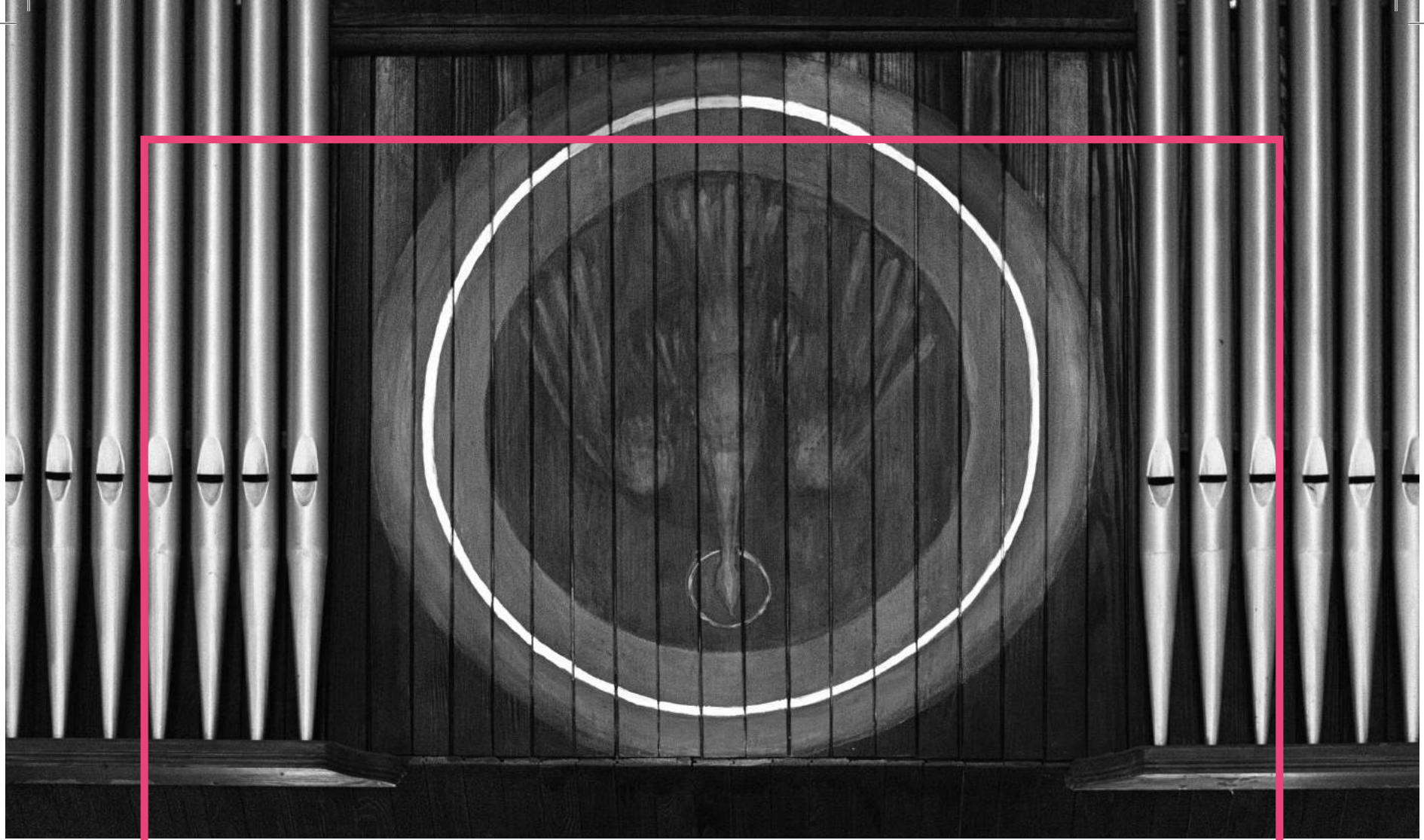
Jego żoną została Krystyna (z domu Szostok), też tyszanka, mieszkająca w okolicach Rynku. W 1962 roku zadebiutowała jako spikerka katowickiego ośrodka Telewizji Polskiej, dziesięć lat później wraz z mężem przeniosła się do Warszawy.

Pani Krystyna początkowo nie interesowała się piłką nożną. Kiedy okazało się, że na spotkaniach towarzyskich w ich domu królował ten temat, postanowiła sama się doszkolić w sprawach futbolu. Udało jej się to nadspodziewanie dobrze. Z Oślizłą, Kostką czy Lubańskim nawet się zaprzyjaźniła. A kibice nie wyobrażali sobie, aby ważny mecz reprezentacji czy Górnik zapowiadała w telewizyjnym okienku inna spikerka niż... Krystyna Loska.

Aktywny do ostatnich dni Henryk Loska zmarł w 2016 roku.

Piotr Zawadzki,
Tyska Galeria Sportu, oddział Muzeum Miejskiego w Tychach

Więcej o Henryku Losce i jego piłkarskiej pasji
w książce Piotra Zawadzkiego
Braterskie więzi. Polonia Tychy i jej czasy.

wyjątkowy koncert
z okazji Roku Jerzego Nowosielskiego

**AUKSO – ORKIESTRA KAMERALNA MIASTA TYCHY
I MĘSKI ZESPÓŁ MUZYKI CERKIEWNEJ KATAPETASMA**

11 czerwca 2023 (niedziela), godz. 19.30
kościół pw. Ducha Świętego w Tychach
ul. Myśliwska 43
wstęp wolny

PARTNERZY

Województwo
Śląskie

TYCHY ✓ DOBRE MIEJSCE

ORGANIZATORZY

Ars
Camerallis
Silesiae
Superioris

ARS CAMERALIS
JEST INSTYTUCJĄ
KULTURY
SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA
ŚLĄSKIEGO

Muzeum Miejskie
w Tychach

PATRONI MEDIALNI

GAZETA
wyboreza

TWOJE TYCHY

GOŚĆ
NIEDZIELNY

107.6 FM

TVP3
KATOWICE

tychy.pl

ŚLĄZAG

MuzeumMiejskiewTychach mmtychy

cameralis ars_cameralis

www.muzeum.tychy.pl

www.arscameralis.pl